

2182-41

Bijlage 1
28

Onderwerp: Vaststellen richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) Park Lingezegen

Ons kenmerk: 09rv000022

Programma(speerpunt): n.v.t.

Nummer: 12 A

Elst, 10 maart 2009

VERGADERING COMMISSIE <i>Ruimte</i> d.d. :1. APR, 2009 AGENDA PUNT : 7
--

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

Voor Park Lingezegen dient een MER (milieueffectrapport) te worden opgesteld als onderbouwing van de door de gemeenteraden van Overbetuwe en Lingewaard vast te stellen intergemeentelijke structuurvisie en diverse bestemmingsplannen. Gedeputeerde Staten hebben bij brief d.d. 29 oktober 2008 de startnotitie MER Park Lingezegen aangeboden aan de raad van Overbetuwe. De raad van Overbetuwe treedt op als coördinerend bevoegd gezag voor het voorbereiden van het MER.

Vanaf 20 november tot en met 31 december 2008 heeft de startnotitie MER Park Lingezegen ter inzage gelegen. Tevens is de startnotitie voor advies naar de Commissie m.e.r. en diverse adviseurs gestuurd.

Op 12 december 2008 heeft de werkgroep van de Commissie m.e.r. een bezoek gebracht aan de locatie. Vertegenwoordigers van initiatiefnemer en de bevoegde gezagen hebben het project toegelicht en vragen van de werkgroep beantwoord.

De ingekomen zienswijzen en adviezen zijn naar de Commissie m.e.r. gestuurd. De Commissie m.e.r. heeft bij rapport d.d. 29 januari 2009, nr. 2182-37, advies uitgebracht over de richtlijnen voor het MER. De zienswijzen en adviezen zijn van een reactie voorzien in een reactienota.

2. Waarom naar de raad

De raad is op grond van artikel 7.15 Wet milieubeheer bevoegd gezag voor het vaststellen van richtlijnen voor het MER Park Lingezegen, voorzover betreffende de ruimtelijke plannen voor het grondgebied van de gemeente Overbetuwe.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Met het vaststellen van de Richtlijnen voldoet de raad aan zijn wettelijke verplichting. Op basis van deze Richtlijnen kan initiatiefnemer het MER opstellen voor de intergemeentelijke structuurvisie en de bestemmingsplannen voor Park Lingezegen. Het MER maakt de gevolgen van het Park voor het milieu zichtbaar en dient als onderbouwing bij de besluitvorming over de ruimtelijke plannen.

4. Argumenten en alternatieven

Basis voor de ruimtelijke plannen is het Masterplan Park Lingezegen waarmee de raad op 24 juni 2008, tegelijk met het aangaan van de bestuursovereenkomst, heeft ingestemd.

Voor de intergemeentelijke structuurvisie dient een plan-MER te worden gemaakt en voor de meer gedetailleerde bestemmingsplannen een besluit-MER. Aangezien de structuurvisie en de bestemmingsplannen gelijktijdig (of kort na elkaar) ter inzage worden gelegd wordt één MER opgesteld waarin zowel de onderzoekspunten van een plan-MER als besluit-MER worden meegenomen.

Procedureel wordt uitgegaan van een besluit-MER, zodat enerzijds de betrokkenheid van de Commissie voor de m.e.r. en anderzijds meer momenten van inspraak mogelijk zijn. In tabel 1.1. van de startnotitie MER Park Lingezegen is opgenomen een overzicht van de activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn. (Het begrip m.e.r. slaat op de procedure en het begrip MER op het milieueffectrapport).

Uitgangspunt voor het advies van de Commissie m.e.r. d.d. 29 januari 2009 is de startnotitie MER Park Lingezegen. In het advies heeft de Commissie rekening gehouden met de ingediende zienswijzen en adviezen voor zover de Commissie deze relevant vond.

In de voor u ter inzage liggende Reactienota zijn alle zienswijzen en adviezen van een reactie voorzien.

Aanvullingen op advies Commissie m.e.r.

In de door de raad vast te stellen Richtlijnen wordt het advies van de Commissie m.e.r. overgenomen, met dien verstande dat de door de Commissie geadviseerde richtlijnen op enkele punten worden verduidelijkt en -naar aanleiding van de zienswijzen- worden aangevuld.

De Commissie merkt in haar advies, hoofdstuk 1 Hoofdpunten voor het MER, op dat voorsnog niet geheel duidelijk is wat voor het vastleggen van bestemmingsplannen in het MER onderzocht moet worden. Daarom richt het advies van de Commissie zich op het globale niveau van de structuurvisie en de daarvoor inzichtelijk te maken milieuaspecten. Uitgaande van de combinatie van plan- en besluit-MER merkt de Commissie op dat in een later stadium bepaald kan worden, wat onderzocht dient te worden voor het vaststellen van de bestemmingsplannen.

Ter verduidelijking is in de Richtlijnen, hoofdstuk 2 Hoofdpunten voor het MER, aan het eind van de 2^e alinea, deze laatste zin vervangen door de opmerking, dat tijdens het opstellen van het MER kan worden bepaald wat het juiste detailniveau van de milieu-informatie in het MER moet zijn voor de voorliggende besluiten.

Verder is ter verduidelijking de tekst van de voetnoot 6, in paragraaf 2.1 Visie, van het advies van de Commissie expliciet opgenomen in de door de raad vast te stellen Richtlijnen.

De door de Commissie geadviseerde richtlijnen zijn naar aanleiding van de zienswijzen als volgt aangevuld:

1. In hoofdstuk 5 van de Richtlijnen is achter de laatste zin onder het onderwerp **Leefmilieu** en onder het nieuwe onderwerp **Landbouw** de richtlijn toegevoegd: 'Besteed in het MER aandacht aan mogelijke schade in brede zin door vernatting.' Bij het onderwerp **Leefmilieu** is deze richtlijn in een voetnoot toegelicht.
2. In paragraaf 3.1 **Visie**, 1^e alinea, is de richtlijn toegevoegd: "Geef ook aan hoe de doelen zich verhouden tot het bestaande (voornamelijk agrarisch) gebruik van het gebied. Onderbouw de geplande verhouding tussen de oppervlakken voor natuur en recreatie enerzijds en voor resterend agrarisch gebruik anderzijds."

Met deze aanvullingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de inbreng van een aantal agrariërs in het gebied.

Verder wordt verwezen naar de Reactienota.

De raad van Lingewaard zal naar verwachting op 9 april 2009 de Richtlijnen voor het MER Park Lingezege vaststellen.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Op basis van deze Richtlijnen stelt initiatiefnemer een MER op dat vervolgens voor een aanvaardbaarheidsbeoordeling aan de raden van Lingewaard en Overbetuwe wordt voorgelegd.

6. Communicatie

Een afschrift van de besluiten van de raad van Lingewaard en Overbetuwe en van de vastgestelde Richtlijnen wordt verzonden aan de Commissie m.e.r., Gedeputeerde Staten van Gelderland, als initiatiefnemer, en de indieners van zienswijzen en adviezen.

7. Kosten, baten en dekking

De kosten voor het opstellen van het MER zijn voor rekening en risico van Gedeputeerde Staten van Gelderland. Gedeputeerde Staten brengen de kosten ten laste van de ILG-gelden die het Rijk hiervoor aan de provincie ter beschikking heeft gesteld.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th.M.M. Hoex.

E. Tuijnman.

8. Relevante stukken

1. Richtlijnen MER Park Lingezege
2. Advies Commissie m.e.r. d.d. 29 april 2009
3. Reactienota zienswijzen en adviezen Startnotitie MER Park Lingezege
- x 4. Zienswijzen en adviezen
5. Startnotitie MER Park Lingezege

Portefeuillehouder: R.W. Mooij

Behandelend ambtenaar voor technische vragen: M.J.G.P. van Gent - Janssen, tel.: 0481-362185.

Onderwerp: Vaststellen richtlijnen voor het milieueffectrapport
(MER) Park Lingezen

Ons kenmerk: 09rb000140

Nr. 12A

De raad van de gemeente Overbetuwe;

gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders van 10 maart 2009;

gelezen het advies van de Commissie Ruimte van 1 april 2009;

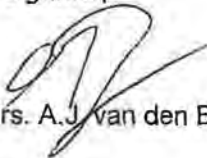
gelet op artikel(en) 7:15 van de Wet milieubeheer;

b e s l u i t :

1. in te stemmen met de Reactienota zienswijzen en adviezen Startnotitie MER Park Lingezen;
2. richtlijnen vast te stellen conform het document 'Richtlijnen voor het MER Park Lingezen d.d. april 2009'.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering
van 21 april 2009.

DE RAAD VOORNOEMD,
de griffier,

drs. A.J. van den Brink

de voorzitter,

E. Tuijnman.

Aan de raad van de gemeente lingewaard

Onderwerp Voorstel tot vaststelling richtlijnen Milieu effectrapportage Park Lingezegen.

1. Samenvatting

Voor onderdelen van Park Lingezegen is een milieu-effectrapportage (m.e.r.) nodig. Dit betreft de inrichting van het waterrijk (omgeving Rijkerswoerdse plassen), de meer intensieve recreatieve functies die kunnen worden toegelaten en de optelsom van alle veranderingen die ervoor zorgen dat een groot oppervlak agrarisch gebied verandert.

De besluiten waarvoor de m.e.r. nodig is, zijn de ruimtelijke plannen voor het park, te weten een intergemeentelijke structuurvisie en bestemmingsplan(nen). Het bevoegd gezag hiervoor bent u en de gemeenteraad van Overbetuwe.

Onderdeel van de m.e.r.-procedure is een advies van de commissie m.e.r. over richtlijnen voor het milieu-onderzoek en de vaststelling van die richtlijnen door het bevoegd gezag. Hiervoor is dit voorstel bedoeld. Bij de Overbetuwse raad is een gelijkkluidend voorstel in behandeling.

De richtlijnen vormen een leidraad voor het milieu-onderzoek en hebben tot doel het verkrijgen van juiste en complete milieu-informatie, zodat deze kan worden meegewogen bij de besluitvorming over de ruimtelijke plannen.

Voorafgaand aan het richtlijnen-advies van de commissie m.e.r. is een Startnotitie ter inzage gelegd voor inspraak. Naar aanleiding daarvan zijn 24 reacties ingediend, waarvoor een reactienota is opgesteld. Ingesproken hebben 11 belangenorganisaties, 6 individueel belanghebbenden uit Overbetuwe, 5 uit Lingewaard en 2 uit Arnhem. Die reacties zijn ook door de commissie m.e.r. in beschouwing genomen bij het opstellen van het richtlijnen-advies.

Uitgangspunt bij de planvorming is dat het MER en ontwerp-plannen in 2010 gereed zijn en dat een bestemmingsplan eind 2011 onherroepelijk kan zijn. Tot die tijd worden onderdelen van het uitvoeringsprogramma uitgevoerd waarvoor geen nieuw bestemmingsplan nodig is.

2. Waarom naar de raad

Voor onderdelen van Park Lingezegen is een milieu effectrapportage (m.e.r.) nodig alvorens deze in een ruimtelijk plan (structuurvisie / bestemmingsplan) kunnen worden vastgelegd. Voor het ruimtelijk plan is uw raad bevoegd gezag. Op grond van de Wet milieubeheer bent u dan tevens bevoegd gezag voor de milieu effectrapportage.

De gemeenteraden van Overbetuwe en Lingewaard zijn beiden bevoegd gezag voor de m.e.r.. In dergelijke gevallen is sprake van een coördinatieplicht. De gemeenteraad van Overbetuwe coördineert de m.e.r.-procedure. Voor inhoudelijke besluiten, zoals het vaststellen van richtlijnen, is besluitvorming door beide gemeenteraden nodig.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

De m.e.r.-procedure start met het bekend maken van een startnotitie door de initiatiefnemer (de stuurgroep park). Op basis van die startnotitie en inspraakreacties brengt een de commissie m.e.r. te Utrecht advies uit over richtlijnen voor het milieu-onderzoek. Die richtlijnen worden vastgesteld door het bevoegd gezag.

De doelstelling van de richtlijnen is het verkrijgen van alle relevante milieu-informatie die nodig is voor de afweging met betrekking tot het ruimtelijk plan (structuurvisie, bestemmingsplan).

Met de richtlijnen kan de initiatiefnemer het Milieu Effect Rapport opstellen. Na wederom inspraak en toetsing van het MER-rapport door de commissie m.e.r. is de m.e.r.-procedure afgerond. Alle relevante informatie voor de afweging in het bestemmingsplan is dan voorhanden. Het ruimtelijk plan mag dan worden vastgesteld.

4. Argumenten en alternatieven

De Wet milieubeheer maakt onderscheid in milieu-onderzoek voor plannen en voor besluiten, afhankelijk van hoe concreet en uitgewerkt een initiatief is. Uitgangspunt voor de plan-mer (structuurvisie) en besluit-mer (bestemmingsplan / besluit met concrete rechtsgevolgen) is zoveel als mogelijk gecombineerd in één onderzoek mee te nemen. Dat wil zeggen dat alleen indien maatregelen op bestemmingsplan-niveau nog echt onvoldoende duidelijk zijn, ze uitsluitend kunnen worden vastgelegd in een structuurvisie en later, als sprake is van een concreet initiatief, een besluit-mer en bestemmingsplan wordt gemaakt. Dit is aan de orde bij onderdelen van het recreatieve programma. In sommige situaties kan dat programma nog onvoldoende duidelijk zijn, bijvoorbeeld als 'meer recreatieve mogelijkheden' gewenst zijn maar het hoe, wat, waar en dus de milieu-effecten nog erg onduidelijk zijn. Wanneer concrete initiatieven zich aandienen, zoals de realisatie van een duikcentrum of een golfbaan, kan dan een besluit-mer met bestemmingsplan worden voorbereid.

In het MER worden alternatieven voor de park-inrichting vergeleken. Mer-plichtige activiteiten waarvoor in elk geval alternatieven worden opgesteld zijn:

- De inrichting van het waterrijk;
- De optelsom van veranderingen die leidt tot functiewijziging van agrarisch gebied met een omvang van groter dan 100 ha.;
- De mogelijkheid dat publieksintensieve recreatieve functies zich in het plangebied vestigen, op daarvoor geschikte lokaties.

Gebruikelijk is dat het richtlijnen-advies van de commissie m.e.r. in grote lijnen wordt overgenomen als leidraad voor het onderzoek. Het richtlijnenadvies is als bijlage bij de stukken gevoegd. In de concept-richtlijnen is het advies integraal overgenomen. Naar aanleiding van overleg met de commissie m.e.r. en naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen, zijn de concept-richtlijnen aangevuld met:

- In het MER dienen de keuzes ten aanzien van natuur en recreatie, en de consequenties voor het areaal landbouwgrond, te worden onderbouwd (hoofdstuk 3.1 / pag. 3 van de richtlijnen);
- Het MER dient aandacht te schenken aan de effecten en mogelijke schade als gevolg van vernatting, op landbouw en leefmilieu (hoofdstuk 5 / pag. 9 van de richtlijnen).

In meerdere zienswijzen, zowel van LTO als van individuele bewoners/agrariërs, is hierom gevraagd.

5. Hoe gaan we bereiken wat we willen en is evaluatie nodig

Met de informatie uit de startnotitie en de richtlijnen laat de park-organisatie een MER opstellen, alsmede een ontwerp-structuurvisie en een voorontwerp-bestemmingsplan. Voor de structuurvisie is het plan-mer gedeelte van het MER nodig. Voor het bestemmingsplan het besluit-mer deel. Onderdelen die nog niet concreet genoeg zijn voor een besluit-mer, worden nog niet in het bestemmingsplan vastgelegd. Omdat voor onderdelen nog niet direct een bestemmingsplan mogelijk is, is de intergemeentelijke structuurvisie Park Lingezegeen nodig. Feitelijk is zo'n structuurvisie de 'Wro – variant' van het masterplan en het uitvoeringsprogramma, voorzien van een plan-mer.

Als het MER gereed is geeft het bevoegd gezag aan of het MER aanvaardbaar is ('is alle milieu-informatie aanwezig?') en wordt een toetsingsadvies door de commissie m.e.r. gegeven (is de informatie compleet en goed genoeg om te dienen als basis voor besluitvorming over structuurvisie en bestemmingsplan?). De m.e.r.-procedure is daarmee afgerond. Evaluatie vindt plaats door middel van de afwegingen die gemaakt worden in het ruimtelijk plan.

Voor het MER en de bijbehorende plannen is een tijdsplanning opgesteld. Parallel wordt gewerkt aan het MER, een intergemeentelijke structuurvisie en bestemmingsplan(nen). Begin 2010 wordt het MER opgeleverd, met ontwerp-structuurvisie en ontwerp-bestemmingsplan(nen). In 2011 krijgen de bestemmingsplannen, eventueel na beroep bij de Raad van State, rechtskracht.

6. Communicatie

Naar aanleiding van de startnotitie zijn 24 zienswijzen ingediend. Daarbij zijn, naast zienswijzen van belangenorganisaties en uit Overbetuwe en Arnhem, 5 zienswijzen van inwoners/agrariërs uit Lingewaard. Voor alle zienswijzen is een reactienota opgesteld die aan de indieners wordt toegestuurd. Daarin is ook aangegeven of de zienswijze aanleiding is geweest tot het opnemen van bepaalde richtlijnen voor het MER, en of de indiener wordt geadviseerd om gebruik te maken van de inspraak op het ruimtelijk plan (als bijvoorbeeld de zienswijze betrekking heeft op de inrichtings-discussie en minder op het milieu-onderzoek).

7. Kosten, baten en dekking

Het MER wordt door de park-organisatie bekostigd uit de beschikbaar gestelde park-middelen.

8. Voorstel

Voorgesteld wordt om

- Richtlijnen voor het MER conform het document 'Richtlijnen voor het MER Park Lingezege d.d. april 2009' vast te stellen;
- In te stemmen met de notitie 'Reactienota zienswijzen en adviezen n.a.v. Startnotitie MER Park Lingezege d.d. april 2009'.

9. Behandeling tijdens de Politieke Avond

Het onderwerp is aan de orde geweest tijdens de Politieke Avond d.d. 25 maart 2009.

Lingewaard, 31 maart 2009,

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,
de wnd. secretaris,

A.E.M. Bems

de burgemeester,

H.M. de Vries

Besluit raad

Besluitnummer 14 / 2009

Onderwerp Vaststelling richtlijnen Milieu effectrapportage Park Lingezege.

De raad van de gemeente Lingewaard;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 31 maart 2009;

gehoord de behandeling tijdens de Politieke Avond d.d. 25 maart 2009;

gelet op het bepaalde in de Wet milieubeheer;

besluit:

- Richtlijnen voor het MER Park Lingezege vast te stellen, conform het document 'Richtlijnen voor het MER Park Lingezege d.d. april 2009';
- In te stemmen met de notitie 'Reactienota zienswijzen en adviezen n.a.v. Startnotitie MER Park Lingezege d.d. april 2009'.

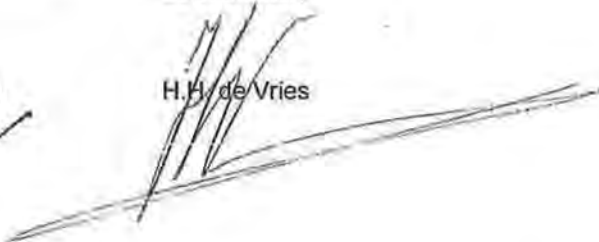
Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 9 april 2009,

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

Th.G.L. Greep

H.H. de Vries

Park Lingezen

Richtlijnen voor het milieueffect- rapport (MER)

April 2009

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	5
5. MILIEUASPECTEN	8
6. MONITORING EN EVALUATIEPROGRAMMA	9
7. SAMENVATTING, VORM EN PRESENTATIE	10
8. OVERIGE ASPECTEN	10

BIJLAGE 1: PROJECTGEGEVENS

BIJLAGE 2: ADRESSENLIJST VAN ZIENSWIJZEN EN ADVIEZEN

APARTE BIJLAGEN:

1. Zienswijzen en adviezen Startnotitie MER Park Lingezege
2. Reactienota zienswijzen en adviezen Startnotitie MER Park Lingezege

1.

INLEIDING

De Provincie Gelderland heeft het voornemen om in samenwerking met de gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Nijmegen en Arnhem, en de stadsregio Arnhem-Nijmegen, het Waterschap Rivierenland en Staatsbosbeheer een park te realiseren van 1500 ha groot. Het park beoogt de realisatie van recreatieve functies, water en natuurontwikkeling. Randvoorwaarde is het behoud van ca. 300 ha landbouw.

Ten behoeve van de besluitvorming over een intergemeentelijke structuurvisie en diverse bestemmingsplannen zal de m.e.r.-procedure worden doorlopen. Bevoegd gezag zijn de gemeenteraden van de gemeente Lingewaard en de gemeente Overbetuwe. De gemeenteraad van Overbetuwe treedt op als coördinerend bevoegd gezag voor het voorbereiden van het MER.

De m.e.r.-procedure ging van start met de bekendmaking van de startnotitie MER Park Lingezegen op 19 november 2008. Met ingang van 20 november 2008 heeft de startnotitie zes weken ter inzage gelegen en kon gedurende deze periode een ieder zijn/haar zienswijze naar voren brengen. De Commissie voor de milieueffectrapportage en andere adviseurs zijn in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER).

De zienswijzen en adviezen die op de startnotitie zijn ingebracht, zijn verwerkt in een reactienota (zie bijlagen).

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 29 januari 2009 haar advies voor de Richtlijnen voor het MER uitgebracht (rapportnummer 2182-37).

De gemeenteraden van Lingewaard en Overbetuwe hebben het advies van de Commissie overgenomen en op enkele punten aangevuld en verduidelijkt. Dit document bevat daarmee de definitieve Richtlijnen voor het milieueffectrapport Park Lingezegen. Daarnaast moet het MER voldoen aan de eisen die in de Wet Milieubeheer zijn opgenomen (art. 7.10).

2.

HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Het streefbeeld voor het park is middels een bestuursovereenkomst tussen de betrokken partijen in een masterplan vastgelegd¹.

De planologische verankering van de verschillende activiteiten zal geschieden in een intergemeentelijke structuurvisie en voor zover mogelijk ook al in diverse bestemmingsplannen van de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe. Voor de besluitvorming hierover wordt een gecombineerde plan-m.e.r.-procedure en besluit-m.e.r.-procedure doorlopen.^{2 3}

Het plan zoals beschreven in de startnotitie bevat echter nog veel onzekerheden en open keuzes, waardoor voorsnog niet geheel duidelijk is wat voor het vastleggen van de bestemmingsplannen in het MER onderzocht moet worden.⁴ Daarom richten deze richtlijnen zich in eerste instantie op het globale niveau van de structuurvisie en de daarvoor inzichtelijk te maken milieuaspecten. Uitgaande van de combinatie van plan- en besluit-m.e.r.⁵ kan tijdens het opstellen van het MER worden bepaald wat het juiste detailniveau van de milieu-informatie in het MER moet zijn voor de voorliggende besluiten.

De volgende punten worden als essentiële informatie in het MER beschouwd. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- inzicht in de verhouding tussen de functie van het gebied als aangewezen bufferzone (rust en groen) en de functie als park met verschillende (intensieve en extensieve) voorzieningen/functies, en inzicht in de dilemma's die uit deze verhouding voortkomen;
- een uitwerking van het bovenstaande naar een (globale) inrichting van het gebied die inzicht geeft in de functionele en ruimtelijke samenhang tussen de onderdelen;
- inzicht in de wijze waarin de doelen van het voornemen zich tot elkaar verhouden en de dilemma's die daaruit voortkomen;
- inzicht in de milieugevolgen van het voornemen (en van de mogelijke keuzen daarbinnen in de vorm van alternatieven of varianten) en de randvoorwaarden die hieruit voortvloeien voor de bestemmingsplannen;
- een publieksvriendelijke samenvatting van het MER, voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

De startnotitie geeft al vrij uitgebreid aan hoe het MER tot stand zal komen en welke informatie daarin gegeven wordt. In de navolgende hoofdstukken wordt

¹ Uit de startnotitie blijkt dat juli 2008 Arnhem en Nijmegen deze overeenkomst nog niet hebben getekend.

² In het vervolg zal er in deze richtlijnen geen onderscheid gemaakt worden tussen plan- en besluit-m.e.r./ plan- en besluit-MER, tenzij dit relevant is. Daarbij staat m.e.r. voor de procedure van milieueffectrapportage en MER voor milieueffectrapport.

³ Voor gegevens over de m.e.r.-procedure zie bijlage 1.

⁴ Dit betreft voornamelijk grote zelfstandig m.e.r.-plichtige recreatieve activiteiten die door private partijen gerealiseerd zullen worden, maar ook bijv. de precieze invulling van het Waterrijk (publiek onderdeel).

⁵ Dit betreft in ieder geval de publieke onderdelen en voorsnog niet de grote private activiteiten.

de startnotitie gevolgd, met waar nodig enkele nuanceringen, aanbevelingen of kanttekeningen.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

De voorgenomen activiteit betreft de realisatie van Park Lingezegen in het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Het Park Lingezegen is opgenomen in het Regionaal Structuurplan (2006) en al vastgelegd in een bestuursovereenkomst (juli 2008) tussen de meeste betrokken partijen. Dit hoofdstuk van de richtlijnen bespreekt welke eerder gemaakte keuzen in het planproces nog in het MER moeten worden onderbouwd en eventueel ter discussie gesteld.

3.1 Visie op ruimtelijke en functionele samenhang

Visie

Park Lingezegen wordt gerealiseerd in het als bufferzone aangewezen gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Dit gebied is nu intensief gebruikt en kent verschillende knelpunten tussen functies. Realisering van de parkfunctie kan deze knelpunten versterken, met name als het gaat om de rust en de verkeersdruk op het gebied. Geef daarom in het MER een visie op hoe de ontwikkeling van Park Lingezegen zich verhoudt tot de doelen die met de aanwijzing als bufferzone zijn beoogd. Geef ook aan hoe de doelen zich verhouden tot het bestaande (voornamelijk agrarisch) gebruik van het gebied. Onderbouw de geplande verhouding tussen de oppervlakken voor natuur en recreatie enerzijds en voor resterend agrarisch gebruik anderzijds⁶.

Beschrijf verder hoe de keuzes voor de beoogde functies in het gebied bijdragen aan het park als geheel. Geef hiertoe de samenhang tussen de verschillende functies onderling, met de kenmerken van het gebied (lagenbenadering: zie hiervoor ook paragraaf 3.1) en de consequenties hiervan voor de (globale) ruimtelijke inrichting. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hoe verschillende typen landbouw zich verhouden tot de toegankelijkheid van het gebied voor recreatie, het gewenste landschap en de natuur, en omgekeerd; of hoe de ontsluitingsstructuur zich verhoudt tot de verschillende beoogde functies.

Doel en programma

De startnotitie geeft een overzicht van de doelen die zullen gelden voor het park. Deze zullen waarschijnlijk in de fase van het opstellen van het MER verder uitkristalliseren. Neem de uitgewerkte doelen op in het MER en gebruik ze om de op te stellen alternatieven en varianten te toetsen aan doelbereik.

Opgemerkt wordt dat er potentieel tegenstrijdige doelen voor het gebied gelden (bijvoorbeeld rust en groen versus intensieve recreatie). Beschrijf daarom in het MER hoe de verschillende doelen invulling gegeven wordt, hoe ze zich tot elkaar verhouden en welke prioriteiten hierin gegeven worden. Ga daarbij expliciet in op de noodzakelijke doelen voor de infrastructuur voor de ontwik-

⁶ Zie voor dit punt ook zienswijzen nrs. 2, 5, 7, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 19 en 20 in bijlage 2 van deze richtlijnen.

keling van het park (voor gemotoriseerd-, langzaam-, doorgaand- en bestemmingsverkeer).

De startnotitie geeft tevens een aanzet voor het gewenste programma voor het park in aantallen ha en type te realiseren voorzieningen. Neem deze passages in het MER over, vul ze verder in en geef een onderbouwing van de gemaakte keuzes (zie verder hoofdstuk 4).

Locatiekeuze, begrenzing en ruimtelijke hoofdopzet

De startnotitie vermeldt dat de begrenzing van het park niet meer ter discussie staat. Geef in het MER aan welke uitspraken in eerdere plannen of beleidstukken concreet zijn opgenomen over de locatie en met name de begrenzing. Geef ook de argumenten die daarbij zijn gegeven, met het accent op milieuaspecten. Daarbij wordt opgemerkt dat aan één van de in de startnotitie genoemde doelen (namelijk ecologische verbindingzone tussen de Neder-Rijn en de Waal), binnen de begrenzing van parkgebied geen invulling gegeven wordt. Ga hierop in in het MER en geef aan met welke maatregelen de continuïteit van deze zone gegarandeerd kan worden. Wanneer - mede afhankelijk van de hardheid van eventuele eerdere besluiten - uit het MER naar voren komt, dat er overwegingen zijn om delen van de begrenzing nader te bezien, dan dient dat in het MER te worden beschreven.

In de startnotitie staat voorts een onderbouwing van de ruimtelijke hoofdopzet van het park in (functionele) deelgebieden. Neem deze passages in het MER over.

3.2

Besluitvorming

In de startnotitie staat dat het gecombineerde plan/besluit-MER wordt gebruikt als onderbouwing van een intergemeentelijke structuurvisie en voor het vaststellen van bestemmingsplannen. De intergemeentelijke structuurvisie legt het globale eindbeeld van zowel de publieke uitrusting (het raamwerk van groen/park, fietspaden e.d.) als de kaders voor het private programma van het park vast. De bestemmingsplannen leggen in meer detail successievelijk die (publieke en private) onderdelen van het park vast waarvoor de financiering is geregeld. Daaronder hoort in elk geval de eerste fase (basisvariant) van de publieke uitrusting. Andere onderdelen volgen mogelijk later.

Voor de onderbouwing van de besluitvorming betekent dit een 'knip' in het schaalniveau waarop het MER zich richt. Allereerst richt het MER zich op het planniveau van de structuurvisie. Daarnaast dient de besluitvorming over bestemmingsplannen ondersteund te worden met milieu-informatie op hoger detailniveau.

Gezien de onzekerheden waarmee de realisering van bepaalde planonderdelen, met name het regio+ programma, is omgeven, wordt pas later duidelijk wat voor die onderdelen op besluit-MER niveau onderzocht moet worden. Milieu-informatie ten behoeve van de besluitvorming over de bestemmingsplannen voor de publieke onderdelen wensen het bevoegde gezag en de initiatiefnemer in dit gecombineerde plan/besluit-MER te integreren. Besluitvorming over grote afzonderlijk m.e.r.-plichtig recreatieve activiteiten (bijv. golf-

baan, themapark), kan in zelfstandige (mogelijk verkorte) besluit-m.e.r.-procedures plaatsvinden. (zie tabel 1.1 van de startnotitie)

Preciseer in het MER welke bestemmingsplannen moeten worden gewijzigd, wanneer en door wie om de voorgenomen activiteit te realiseren. Bepaalde onderdelen van het park zijn al gerealiseerd op grond van eerder genomen besluiten. Andere onderdelen zullen in de komende jaren (gefaseerd) aangelegd worden. Maar een deel van de uiteindelijke invulling is nog onzeker omdat dat afhangt van particuliere initiatieven. Dat houdt in dat sommige bestemmingsplannen nog enige flexibiliteit zullen bevatten, of wellicht later opnieuw gewijzigd moeten worden.

Maak daarom in het MER onderscheid tussen:

- onderdelen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden;
- onderdelen waarover besluitvorming plaatsvindt in het kader van de intergemeentelijke structuurvisie;
- onderdelen waarover besluitvorming plaatsvindt in de (het) bestemmingsplan(nen) waarvoor dit MER wordt gemaakt;
- (voorzover nu te benoemen) onderdelen waarover op later tijdstip besluitvorming op bestemmingsplan-niveau plaatsvindt.

Ga (voor zover de huidige m.e.r.-procedure ook de besluitvorming over bestemmingsplannen dient) bij het beschrijven van de verschillende plannen en besluiten ook in op de doorwerking van de randvoorwaarden voor de verschillende planonderdelen, volgend uit het MER, in de bestemmingsplannen.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

Het uitgangspunt voor de voorgenomen activiteit is het Masterplan. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen de basisstructuur waarmee de publieke uitrusting van het park wordt gerealiseerd (het raamwerk van groen/ park, fietspaden e.d.), en de mogelijkheid daarbinnen voor particulier initiatief om (klein- en grootschalige) voorzieningen voor recreatie te ontwikkelen: het programma.

Beschrijf in het MER de voorgenomen activiteit voor zover deze gevolgen heeft voor het milieu en maak daarbij onderscheid tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg en inrichting) en de gebruiksfase (gebruik en beheer). Motiveer de keuzes over de invulling expliciet vanuit relevante kenmerken van het gebied/omgeving en de autonome ontwikkelingen daarin, alsmede de eigen visie op het park (doelen en samenhang). Structureer de informatie over het gebied door middel van de lagenbenadering, zodat de samenhang tussen de verschillende elementen in het gebied duidelijk wordt.⁷ Geef binnen de lagen in het bijzonder aandacht aan:

⁷ Zie voor een goede toepassing van de lagenbenadering: "Brabant in balans. Streekplan Noord-Brabant 2002" (Provincie Noord-Brabant)

- laag 1 (ondergrond): de geomorfologische- en ecohydrologische systeembeschrijving;
- laag 2 (netwerk): de infrastructuur (wegen en waterlopen) in het studiegebied. Ga ook in op de waterkwaliteit in relatie tot toekomstige functies (natuur, zwemwater);
- laag 3 (occupatie): de occupatiegeschiedenis en de huidige inrichting van het gebied. In laag 3 zullen vanuit laag 1 en 2 ook de mogelijke 'zoekruimten' zichtbaar worden voor de toekomstige activiteiten (Programma) in het park.

Aanleg

Geef globaal inzicht in het grondverzet en de grondbalans, oppervlakten te verharden terrein, waterberging en (ingrepen in) de waterhuishouding, kap van bomen en beplanting.

Beheer

Beschrijf hoe het beheer wordt ingericht en georganiseerd zodat hetgeen met het park beoogd en gerealiseerd wordt, ook in stand blijft.

Fasering

Beschrijf de herkenbare stappen/mijlpalen in het ontwikkelingsproces. Geef bovendien aan welke private initiatieven vanwege hun kansrijkheid naar verwachting op korte termijn aan de orde zullen zijn, en welke minder zeker zijn en dus later moeten worden verwacht. Beschrijf in welke mate de verwachte publieke en private onderdelen in de tijd gezien op elkaar zijn afgestemd, en geef indien mogelijk aan hoe deze afstemming kan worden verbeterd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de afstemming tussen de realisering van een voeressysteem en de realisering van voorzieningen voor een groot publiek.

4.2

Publieke uitrusting en het programma

Publieke uitrusting

In de startnotitie is de globale invulling van de publieke uitrusting beschreven. Geef aan of er elementen al zijn gerealiseerd en welke keuzen nog openstaan voor nog te realiseren onderdelen. Motiveer de keuzes die hiervoor gemaakt worden. Ga daarbij in het bijzonder in op hoe deze keuzes aansluiten bij (het huidige en toekomstige gebruik van) de bestaande infrastructuur en het voeressysteem.

Beschrijf welke opgaven voortkomend uit vigerend beleid, met de invulling van de publieke uitrusting worden gerealiseerd. Beschrijf voorts hoe de invulling van de publieke uitrusting ruimtelijk/landschappelijk aansluit op ontwikkelingen buiten de grenzen van het park (zoals woningbouw, infrastructuur, EHS, Natura 2000).

Voor het vaststellen van de structuurvisie moet het MER voor de publieke uitrusting aantonen dat het haalbaar is binnen bestuurlijke en wettelijke kaders en de milieukeurmerken van het gebied. Tevens kunnen mogelijke knelpunten en kansen met deze kaders worden meegenomen in de ontwikkeling van de alternatieven.

Programma

Met name over de grotere publiekstreckende voorzieningen en de middelgrote private initiatieven is nog relatief weinig bekend. Voor het particuliere deel gaat het er in het MER om te verkennen wat vanuit milieuoptiek mogelijk en wenselijk is. Geef in het MER enkele duidelijk verschillende (maar realistische) modellen voor de invulling van het programma, om zo zicht te krijgen op de randvoorwaarden die in de plannen moeten worden opgenomen. Particuliere initiatieven kunnen dan in vervolgbesluitvorming aan deze randvoorwaarden worden getoetst.

Met de randvoorwaarden kan het begrip uit de startnotitie 'landschappelijke en ecologische draagkracht van het gebied' worden geoperationaliseerd. Ga bij het formuleren van de randvoorwaarden in op bijvoorbeeld:

- tijdstippen van, type en hoeveelheid verkeersaantrekkende;
- bereikbaarheid en ontsluiting;
- geluiduitstraling;
- landschappelijke inpassing;
- ruimtebeslag;
- bouwvolume en -hoogte;
- parkeerbehoefte.

Motiveer vanuit de randvoorwaarden de locatiekeuzes voor de grotere activiteiten, in het bijzonder voor de grote activiteiten waarover al enige zekerheid bestaat (golfbaan, duikcentrum en archeologisch themapark).

Op basis van informatie uit het MER kunnen de randvoorwaarden voor bestemmingsplannen en vergunningverlening zoveel mogelijk operationeel gemaakt worden om de programmatische ontwikkelingen zo te sturen, dat er steeds een gewenste situatie ontstaat, ook al is er een afhankelijkheid van private partijen. Geef aan welke overheden voor deze sturing verantwoordelijk zijn en hoe afstemming plaatsvindt.

4.3

Aanpak bij het ontwikkelen van alternatieven

De startnotitie geeft aan dat bij het opstellen en uitwerken van de structuurvisie een cyclisch proces wordt gevolgd. Voorlopige ideeën over de inrichting worden steeds getoetst op hun milieugevolgen, waarna een verdere optimalisering plaatsvindt door mogelijke alternatieven en varianten te onderzoeken en te toetsen op hun milieugevolgen en hun doelbereik. Op deze wijze wordt een meest milieuvriendelijk alternatief ontwikkeld en het voorkeursalternatief. Gegeven de doelen voor het park lijkt het voor de hand liggend dat het voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief in elkaars verlengde liggen.

De startnotitie beschrijft een aantal onderwerpen ('puzzels') waarop alternatieven en varianten kunnen worden ontwikkeld. Werk deze puzzels uit zodat inzichtelijk wordt welke mogelijke dilemma's ze bevatten. Motiveer de keuzes die hierin gemaakt worden.

Ten aanzien van de puzzel voor het verkeers- en recreatienetwerk wordt gevraagd in het bijzonder te onderbouwen hoe aansluiting gezocht wordt bij de

algemene doelstelling van het park als een rustige bufferzone tussen grote bevolkingsconcentraties, bij de te verwachten groei in het autoverkeer.

Aanvullend op de genoemde puzzels wordt gewezen op de in paragraaf 3.1 genoemde punten over de continuïteit van de ecologische verbindingzones, en de samenhang tussen verschillende elementen van het park als mogelijke aandachtspunten voor de ontwikkeling van alternatieven.

4.4 Referentiesituatie (nulalternatief) en meest milieuvriendelijk alternatief

Referentiesituatie

Ga na welke van de ontwikkelingen in het parkgebied en de omgeving zoals genoemd op pagina 20 van de startnotitie, al dan niet tot de autonome ontwikkeling behoren. Beschrijf de ontwikkelingen waarover nog geen formeel besluit genomen is, maar die mogelijk wel een grote invloed kunnen hebben op de inrichting van het park, in een scenario.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Voor plan-m.e.r. is het uitwerken van een meest milieuvriendelijk alternatief (mma) niet verplicht. Voor park Lingezegen wordt echter een gecombineerde plan- en besluit-m.e.r. doorlopen, en heeft de initiatiefnemer ambities waarbij het uitwerken van een mma voor de hand ligt. Aandachtspunten hiervoor kunnen zijn:

- mogelijkheden voor langzaam verkeer en verkeerssluwte in het binnengebied van het park, bijvoorbeeld door een forse reductie van het doorgaand verkeer en het faciliteren van innovatieve collectieve vervoervormen bij het bezoek aan grote attracties aan de rand van het park;
- natuurontwikkeling (omvang en kwaliteit);
- cultuurhistorie en archeologie, waaronder de afleesbaarheid van de geschiedenis;
- robuustheid van het watersysteem voor de lange termijn (i.v.m. klimaatbestendigheid) en optimalisatie van waterkwaliteit voor natuur en recreatie;
- energievriendelijke en duurzame ontwikkeling van de publieke uitrusting, bijvoorbeeld door het gebruik van restwarmte uit de omliggende kassencomplexen en bedrijventerreinen voor de energievoorziening bij het beheer van het raamwerk in het gebied.

5. MILIEUASPECTEN

In de startnotitie staat een aanzet voor (ontwerp- en beoordelings)criteria die worden gehanteerd bij het opstellen van de verschillende alternatieven en het in beeld brengen van hun milieugevolgen. De belangrijkste milieuaspecten komen hierin aan de orde. Tijdens het opstellen van het MER kan het kader verder worden uitgewerkt, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat het detailniveau van de milieu-informatie aansluit bij de te nemen besluiten.

Neem in het MER ook een toetsing aan het doelbereik voor de vastgestelde doelen en de belangrijkste beleidsuitgangspunten van de betrokken overheden op, alsmede een haalbaarheidstoets voor wettelijke randvoorwaarden.

In aanvulling op de in de startnotitie genoemde criteria worden de volgende opmerkingen gegeven:

Verkeer

Uit de startnotitie blijkt dat voor het aspect verkeer in het MER (o.a.) een parkeerbalans en (veranderingen in) I/C-verhoudingen beschreven zullen worden. Daarnaast dient het MER ook inzicht te geven in het totaal parkeerareaal en de verkeersintensiteit in het gebied (met onderscheid tussen bestemmings- en doorgaand verkeer). Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid van met name het langzaam verkeer, en de invloed van de A15 (en andere drukke doorgaande wegen) op de functie van het gebied als park (middels geluid en luchtkwaliteit).

Natuur

Wanneer inrichting en gebruik van het park negatieve gevolgen kunnen hebben voor aangrenzende Natura 2000-gebieden, moet rekening worden gehouden met de wettelijke kaders die in een dergelijke situatie gelden inzake een Habitattoets. Ingeval significante effecten niet zijn uit te sluiten, dient een passende beoordeling te worden gemaakt die onderdeel moet zijn van het plan-MER. In ieder geval dient het MER zichtbaar te maken in hoeverre de verwachte afname van ganzenfoerageergebied als gevolg van de realisering van dit park van invloed is op de instandhoudingsdoelen van deze soorten voor de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Waal en Gelderse Poort.⁸

Leefmilieu

Onderzoek in het MER niet alleen de geluidsbelasting te onderzoeken op woningen (zoals in de startnotitie voorgesteld wordt), maar ga ook in op het gewenste geluidsniveau voor recreanten en natuur in het gebied.

Besteed in het MER aandacht aan mogelijke schade in brede zin door vernatting.⁹

Landbouw

Besteed in het MER aandacht aan mogelijke schade in brede zin door vernatting.¹⁰

Neem verder het aspect lichthinder en lichtvervuiling op in het beoordelingskader.¹¹

6. MONITORING EN EVALUATIEPROGRAMMA

Bij het besluit moet worden aangegeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitige-

⁸ In sommige ingediende zienswijzen wordt juist uitgegaan van een toename van foeragerende ganzen. Het MER dient hierover uitsluitend te geven.

⁹ Hierbij kan worden gedacht aan de kans op toename van het aantal plaagdieren (insecten, ratten, ganzenoverlast) en de eventuele relatie met dierziekten. Zie voor dit punt ook de zienswijzen nrs. 2, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 19, in bijlage 2 van deze richtlijnen.

¹⁰ Zie voor deze punt ook de in noot 9 genoemde zienswijzen.

¹¹ Zie voor deze punten ook de zienswijze nr. 3 in bijlage 2 van deze richtlijnen.

rende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet geeft tot een evaluatieprogramma en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden. Stel vaste termijnen vast (bijvoorbeeld 5 jaar) waarop de ontwikkelingen in het gebied zullen worden getoetst.

7. SAMENVATTING, VORM EN PRESENTATIE

Gebruik goed en recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda. Neem tenminste één kaart op met alle in het MER gebruikte topografische namen. Zorg voor duidelijk kaartmateriaal en een goed leesbare, publieksvriendelijke tekst in de samenvatting waarin de belangrijkste keuzemogelijkheden met hun beoordeling staan weergegeven.

8. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven' en 'leemten in milieu-informatie' worden geen aanbevelingen gegeven naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Provincie Gelderland.

Bevoegd gezag: Gemeenteraden van de gemeente Lingewaard en de gemeente Over-Betuwe.

Besluit: vaststellen van een intergemeentelijke structuurvisie en diverse bestemmingsplannen.

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C09, C10.1 en C10.2

Activiteit: de herinrichting van landelijk gebied tot een park met diverse recreatieve voorzieningen, natuurontwikkeling en landbouw.

Betrokken documenten:

- Startnotitie MER Park Lingezen. (Provincie Gelderland, oktober 2008);
- Recreatief programma Park Lingezen. (Werkgroep Recreatief Programma, Concept 15 augustus 2007);
- Rapportage werkgroep Water en Natuur Park Lingezen (december 2007);
- Rood en landschapsverbetering in Park Lingezen; Erven, Buurtschappen, Landgoederen; Enkele ontwikkelingsrichtingen. (Stadsregio Arnhem Nijmegen/ M.J.C. Meijer, mei 2007);
- Infrastructuur Park Lingezen. (Werkgroep infrastructuur, november 2007);
- Bestuursovereenkomst Park Lingezen. (Inclusief de bijlagen 'Uitvoeringsprogramma' en 'Uitgangspunten Organisatie en Beheer'.) (Juli 2008);
- Masterplan Park Lingezen. (Stuurgroep Park Lingezen, juli 2008).

Procedurele gegevens:

Aankondiging start procedure in "De Gelderlander" van 19 november 2008

Advies aanvraag: 11 november 2008

Ter inzage legging: 20 november t/m 31 december 2008

Richtlijnenadvies Commissie m.e.r.: 29 januari 2009; rapportnummer 2182-37